Ч. 85 (13.034). Львів, вівторок 19. квітня 1932. Poczlowa oplata załaconа ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 14·00 „ Піврічно 26·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Напередодні Православного Собору.

З ПРИВОДУ ВИСВЯЧЕННЯ ДВОХ ПРАВОСЛАВНИХ ЕПИСКОПІВ.

Московсько-ендецько-певнівський фронт. — Чим хто хоче скомпромітувати епископа-українця. — Чи справді такий великий український успіх? — Кумедне розуміння соборности. — Церковний Собор чи митрополичо-урядовий пакт?

I.

В житті Православної Церкви в Польщі сталася важлива подія: висвячено двох нових епископів; а саме еп. Савву, росіянина, б. офіцера царської, Корнилівської і Денікінської армії, епископом-помічником (вікарієм) для Холмщини, і еп. Полікарпа, українця, що скінчив Київську Духовну Семинарію і правничий відділ університету св. Володимира у Київі — другим епископом-помічником (вікарієм) на Волині.

Ця подія викликала найживіший відгомін у 3-х таборах: російському, польсько-ендецькому й українсько-бебецькому. Становище російських чорносотенців і польських ендеків ідентичне. Одні і другі протестують проти висвячення в епископи українця. „Газета Варшавска" з 6. квітня у статті „Дивна кандидатура" пише, що представники православних із усіх повітів Волині (гурток москалів — представники Волині!) вислали депешу до президента Републики із просьбою, щоби з уваги на можливість церковних заворушень не допустив до висвячення архімандрита Полікарпа, який „є відомий на Волині з найгіршої моральної сторони". Та сама „православна людність Волині" (sic!) вислала обширний меморіял аж з трьома тисячами підписів до митрополита Діонизія і Св. Синоду, в якому домагається недопустити „до профанації, розділу і загибелі Прав. Церкви в Польщі" через висвячення архімандрита Полікарпа!... Від себе ендецький орган скромно додає, що арх. Полікарп не має богословської освіти і, здається, за царських часів був становим приставом, помічником начальника повітової поліції. А висвячення архімандрита Полікарпа, на думку ендеків, доведе до затяжної боротьби серед православних на Волині, причиниться до зміцнення комуністично-безбожницьких настроїв (!) і викличе невдоволення з польської влади, бо чейже кандидатуру архім. Полікарпа піддержує воєвода Юзефський і Міністерство Освіти. Тому ендеки радять не вмішуватись у внутрішні справи Церкви, полишаючи справу висвячення епископів самій церковній владі.

Треба признати, що становище ендеків є таки пристойніше, ніж росіян. В той час, коли москалі з нечуваним цинізмом закидають якісь найгірші неморальні чини архім. Полікарпові, ендеки кажуть і то з оговіркою („подобне") про те „лише", що архім. Полікарп мав бути становим приставом. Крім того, росіяни свою клевету містять в актах офіційно-документальних, в депеші до президента і в меморіялі до митрополита і Св. Синоду, а ендеки — лише в газетній статті. Ендеки радять польській владі не вмішуватись у внутрішні справи Церкви, а росіяни в запалі святої боротьби проти українців самі апелюють до світської влади. Ніде так яскраво не виявляється руїнницька роля російського наплинового елементу в житті Прав. Церкви у Польщі, як саме в тому відклику до світської влади, щоби вона не допустила до висвячення кандидата Св. Синоду! Хто хоч трішечки вдумувався в положення Православної Церкви в Польщі, той знає, що найважнішим праджерелом її трагічного становища є саме те вмішування світської влади у справи церкви. Справа відібраних і розібраних святинь, справа відомих „тимчасових приписів", створення з особи митрополита „голови Церкви" залежного від уряду, але одночасно диктаторського внутрі Церкви, відсунення православних миряи від участи в житті Церкви, адміністрація церковним майном і т. д. і т. д. — все це справи, які казали українському громадянству через своїх послів вже 10 літ боротися у соймі і поза соймом проти вмішування світської влади у справи Православної Церкви. А російські пришельці самі кличуть владу до цього втручання. Та не на добрі Церкви їм залежить, лише на владі в Церкві! Бо лише з помічю світської влади, тоді ендецької, захопили росіяни всю владу в Православній Церкві, в якій українці і білорусини становлять що найменше 95 проц. і цієї влади не хотять випустити з рук.

Нині в дотеперішньому стані має повстати деякий вилом. Швидше чи пізніше таки має зібратися Собор. Може цей Собор захоче змінити самовладство в церковно-православному устрою; може через соборність прийдуть до голосу у своїй Церкві українці і білорусини. Аж ось зявляється серед епископату перший епископ, свідомий українець. Як же не бити на тривогу росіянам та їх опікунам — польським ендекам!

Міркують російські комбінатори так: Собор — це пісонька будучого; помаленьку скомпромітуємо цю ідею; поможуть в тому саміж „малоросійські люди", вірні „могилянці", як у свій час б. посол Сегейда, що в соймі обороняв заборону Собору. Завданням нинішнього дня — ударна кампанія проти висвячення українського епископа. І залунав клич: скомпромітуйте його відразу. Хай о. Роґальський збірає підписи під протестами, а монахи підвладного архім. Полікарпові монастиря, хай внесуть на нього скаргу...

Колиж почалася та російська оргія, раптом затрівожилися за внутрішній спокій у церкві та за зріст безбожницьких настроїв серед православних. Ті самі ендеки, які викликали затяжну боротьбу в Церкві, обсаджуючи весь епископат в українсько-білоруській Церкві росіянами та запроваджуючи самовладство митрополита в церковнім устрою! Нині радить ендецький орган залишити справу висвячення епископів самій церковній владі, бо знає, що з власної щирої волі тої влади ніколи не був би висвячений епископ українець...

II.

А „певний" українець з походження у своїй польсько-українській ґазеті грає в ту саму московсько-ендецьку дудку. Та він пішов ще далі. У своїй манії великости він приписує висвячення епископа-українця собі, своїм заходам перед урядом, та хоче втягнути еп. Полікарпа в ридван відомої своєї політики. На дальшу хіба компромітацію та на втіху москалям і ендекам. Ще друга риса заслуговує на увагу у становищі „Української Ниви" — це пасхально-тріюмфальний тон, так, як би українці здобули для себе і митрополичий престол і всі епископські становища у своїх епархіях. Не хоче бачити той волинський псевдо-політик, що еп. Полікарп має бути лише другим епископом-помічником (вікарієм) на Волині, без прав і навіть без — помешкання. Наівно хоче він звести протиукраїнську протестаційну акцію до ініціятиви одного о. Рогальського. Свідомо промовчує цей характеристичний факт, що польський уряд дав одночасно свою згоду на висвячення для Холмщини епископа росіянина, щодо якого невідомо навіть, чи перестав бути ряним „неділимцем". Нарешті, основник Могилянського Т-ва, яке має оборонити ідею соборности, не звернув уваги на те, що спосіб, в який іменовано двох нових епископів, якраз завдає дошкульний удар цій ідеї соборности.

Бо ось заповіджений декретом президента Собор, задокументований поворот до ідей Пинської Конґреґації; ось від двох літ істнує Передсоборне Зібрання, що має радити над впровадженням соборного устрою; ось і митрополія і уряд навипередки заявляють себе прихильниками соборности; ось заснувалось Т-во ім. П. Могили для відновлення старих церковно-українських традицій; ось нарешті виходить спеціяльний орґан „За Соборність" — а рівночасно нових епископів настановлено „краківським торгом" волею уряду і митрополита, при чому один з епископів є росіянином, активним борцем за єдину неділиму Росію. А колись Пинська Конґреґація рішуче зривала зі всякою спільнотою з Москвою та ясно впроваджувала засаду виборности на всі єрархічні становища в Церкві, бо предки наші добре розуміли, що без виборности нема соборности. Не так видно розуміють соборність урядові світські і церковні сфери, бо напередодні Собору не схотіли вони чекати на рішення Собору і самі „соборно" вибрали двох нових епископів.

Цей факт стає тим більше пророчистим, коли його поставити поруч із двома іншими. 1) Передсоборного Зібрання, хоч воно істнує 2 роки, не скликують і воно не працює. Зате інтенсивно працює орган світської і церковної бюрократії т. зв. — Комісія Порозуміння, в склад якої входять: митрополит Діонизій, архієп. Олексій, воєвода Юзефський, директор віроісповідань Потоцький і начальник меншостевого відділу в міністерстві внутрішніх справ п. Сухенек-Сухецький. 2) Вже заздалегідь ухвалено в тій Комісії реґулямін будучого Собору, який оголошено як незмінний, а до того реґуляміну введено постанову, що рішення Собору мають підлягати затвердженню Собору епископів. А щоб не виглядало смішним, що горстка епископів (5—6) має узалежнити від себе Собор, завчасу подбалось про те, щоби Собор був малочисленний, а з другого боку, тепер побільшено число епископів. Отже напередодні Собору, не чекаючи його рішення у справі способу ставлення епископів, не шляхом виборів, а звичайним бюрократичним іменуванням настановлено двох нових епископів для того, щоби лекше було узалежнити рішення Собору від Собору епископів. В додатку висвячено ще одного епископа-росіянина для української пастви.

Жваво й енерґійно йде підготовча праця до Собору „по лінії Пінської Конґреґації".

X.

Економічна криза в Злучених Державах Америки.

АКЦІЯ БЕЗРОБІТНИХ.*)

„Голодові походи". — Погрози і чемність. — Карієра на нужді. — Такт і нервовість поліції. — Акція більшовиків. — Бездільність сенату.

Цікаво буде пізнати, що роблять в Америці самі безробітні, навіщені того роду нещастям, як безробіття.

Здебільша старяються точно виконати те, що їм хтось підшепне. Десь від вересня 1931 р. почали були організувати т. зв. „голодовий похід" з 1.500 учасників до Вашинґтону на 6. грудня того року. Ця делеґація, зложена з мущин і жінок, білих, трохи чорних, жовтих і ще там яких — мала прийти чотирма шляхами на день відкриття 72. сесії сенату, щоби там передати від „12 міліонів безробітних" свої домагання: 1) 150 долярів негайної допомоги для кожного безробітного, 2) 50 дол. для кожного утриманця, 3) встановлення соціяльного обезпечення від безробіття, на яке мають скластися держава й працедавець.

Чимало страху мали обі сторони, себто уряд та організатори „голодового походу". Уряд боявся, чи цей похід не започаткує яких розрухів, а організатори походу — щоб їх не підозрівали у затіюванні революції. Ці закиди вони називали „злобними наклепами", хоч одночасно не щадили буржуям найстрашніших погроз у роді часописних заголовків: „Столице буржуїв, дрожи!", або й таких заяв: „Робітники покищо їдуть з просьбами, з петиціями; коли це не по

*) Гл. „Діло" ч. ч. 75, 76, 79 і 83 того самого автора під спільним головним наголовком. — Ред.

може, то будьте певні, панове, що той час недалекий, коли робітники прийдуть до вас з чим іншим у руках". Були й такі статті: „Прийде час, що поліція не зможе оборонити панів перед гнівом робітників. Сама поліція мабуть знає історію російської поліції в час революції, котра своїми грудьми захищала панів і по собачому згинула перша в боротьбі з робітниками". Так писали українські більшовики в Америці. Очевидно, що інші не інакше.

Не можна знов сказати, щоби всі так дуже боялися того походу. Відомий зі своїх деяких політичних виступів сенатор Бораг так відповів, коли його запитали, чи в сенаті приймуть делегацію голодуючих: до походу безробітних поставляться люди симпатично, коли він буде поважною демонстрацією, а демонструючі не будуть уживати невідповідних метод, себто насильства і погров. Але, щоби дістатися до сенату, то на це є один спосіб — „вибори", говорив Бораг. Но, і скінчився похід гарно, мирно, демонструючі показалися зовсім чемними, меншебільше так, як собі того бажав нпр. сенатор Бораг.

Щоби не турбуватися за дозвіл на демонстрацію, відпоручники безробітних поділилися були на малі групи по 50 людей і так перейшли попри „білий дім". Поліція поводилася також чемно, дала всім харч, а відтак, коли похід покінчився і делеґати вертали своїми автами домів, поліція випровадила їх аж за місто.

Ту групу безробітних, яку орґанізували під червоним прапором, побила орґанізованістю інша група, яка в числі 12.000 душ прибула також автами 9. січня 1932 до Вашингтону під проводом католицького священика о. Джеймса Р. Кокса з Пітсбурґу (Па). Ця масова орґанізація показала себе ще краще вихованою: вона відвідала Арлінґтон, відвідала і гріб „невідомого вояка". Її провідника приймив особисто президент Гувер, заявляючи, що він щиро співчуває недолі безробітних; тому то уряд, говорив він, видає тепер на безробітних понад пів біліона долярів вище нормальних видатків, призначених на ту ціль. Демонстрація була така чемна, що навіть треба було розпустити приготовану поліцію.

Очевидно — ні одна, ні друга сторона не поправила стану безробітних. Обі вони й мали більше реклямову сторінку на оці. Свідчить про це та комічна історія, що о. Дж. Кокс — як писали часописи — мав виявити охоту орґанізувати тепер в Америці нову, третю політичну... „партію безробітних" і в її імені кандидувати на президента Злуч. Держав при найближчих виборах, які відбудуться осінню ц. р.

На людській нужді можна зробити коли не кар'єру, то бодай — голосне імя.

Всеж таки треба признати, що найметкіше займаються безробітними більшовики. Не в тому значінні, наче би давали безробітним допомогу, але тим, що вони орґанізують безробітних. День 4. лютого 1932 проголосила була „Рада Безробітних" Всекраєвим днем мобілізації робітничої кляси до боротьби з голодом, а в демонстраціях закликала підносити такі головні кличі: 1) „геть з режімом голоду, 2) вимагайте негайної допомоги, 3) вимагаємо соціяльного забезпечення, 4) геть з війною, 5) відкликати воєнні кораблі з Китаю, 6) передати воєнні кошти на допомогу безробітним, 7) геть руки від Радянського Союзу".

З більшим успіхом помагає безробітним „Комітет для боротьби з безробіттям", який за короткий час вишукав заняття для 170.023 безробітних. Найбільше число безробітних заняв стейт Мінесота, а відтак Ню Йорк, Вісканзин і ін. Особливо багато безробітних найшло працю при залізницях і при будові доріг. Та це все тільки капля, яка губиться в тій діймаючій катастрофі.

До демонстрації на ширшу мірку закликали більшовики також у роковини народин б. президента держави Лінкольна і в 200-літні роковини Вашингтона. Таких демонстрацій буде мабуть більше й частіше. Тут навіть свого роду „приємність" уладжувати демонстраційний похід. От, у річницю Вашингтона, де патріотичні американці уладжували з усякою парадою свій обхід у Ню Йорку на Медізон-сквер, то якої пів милі нижче, на Юніон-сквер, уладжували більшовики своє віче, а відтак похід. Зібрана чисельно поліція, яка до віча зовсім не мішалася, тільки з боку пильнувала порядку, старалася улекшити сам похід, не допускаючи нікого стороннього на вулицю, а кінний поліцай, що їхав попереду походу, здержував вуличний рух. Тут може навіть лекший похід робітників, як у робітничій республиці!

Підбадьорені тими „голодовими походами", відбули робітники 7. березня 1932 трохи менший „голодовий похід" з Дітройту до недалекого Дірборн у стейті Мишиґен, де є славні автомобільні фабрики Форда. Демонструючі робітники бажали вислати делеґацію до управи фабрики з домаганням негайної роботи. Але поліція, яка замкнула демонстрантам доступ до фабрики, показалася дещо зденервованою: вона розганяла демонстрантів слізними бомбами, а коли їх не стало, і вітер розвіяв газ, поліція стріляла в товпу, вбиваючи чотирьох робітників. Ранених мало бути 60. Нема що й говорити, що поквапність поліції в таких оказіях може дати почин до необчислених вислідів. Тепер шукають за провідниками більшовиків, про яких говорять, що це вони підбурили робітництво на вічу день перед тим.

Розуміється, що кулями, хочби й гарматніми, ситуації безробіття Америка не опанує. На це треба велиханських зусиль і жертв. До цих жертв і закликає президент Гувер. Але поклики не поможуть тим, які бачать ситуацію і досі нічого не роблять. А робітничі маси? Ті маси не можуть позбутися розярення, коли бачать, як законодатна установа нічого про них не дбає, як з'їдає проект Ля Фолета та Костиґена, що домагався смішно малої суми на допомогу безробітним, бо 375 міл. долярів і то не подарувати цю суму безробітним, тільки її коштом розбудувати федеральні дороги. На разі — видно — будуть дальше задурювати робітників зупою. Бо й ухвала палати послів, щоби роздати найбільше потребуючим 40 міл. бушлів пшениці, яку має тепер Федеральна Фармерська Рада, не знати, чи багато поможе, а головно, чи... на довго!

Лев Ясінчук.

З образків наших днів.

(До відома Львівському Кураторові).

Подаємо без коментарів: 1) В селі Обарінцях, коло Голубічка Великого, відбувають на перших ступінях науки молитви хорально і тільки по польськи. Учителі остентаційно не розуміють по українськи та грозять карами за те, коли діти поважились би на павзі між собою говорити по українськи. Дня 29. лютого 1932 р. зайшов жалюгідний випадок: ученика V. ступня науки Сафата Унія, сина Юрка і Марії побив польський священик Дідушко на донос латинських дітей. Побив патиком, уживаючи при тім слів: „gadaj po polsku, bo dostaniesz po paszczeci! Ukrainę budować w Kijowie, a nie tutaj, tu Polska!"

2) Двох поважних громадян з Гаїв коло Львова подає нам до відома, що учитель Еміль Кіршнер побив у 1928 р. Василя Шуплата сина Павла, ученика IV кляси гачком і скалічив йому при тому ногу. Шуплат лічився в шпиталі й учитель Кіршнер заплатив 100 зол. титулом коштів лічення. Той сам учитель Кіршнер побив у 1931 р. Марію Драґан, доньку Дмитра за те, що вона сказала слова „український зошит", а також побив за те саме ученика III. кляси Славка Ґотя, сина Степана.

Подаємо ці автентичні випадки з останніх днів до відома Кураторії Л. Ш. О.

Фінансові махінації Крюґера.

З приводу фінансових махінацій Крюґера заноситься на міжнародній скандал. Найбільше поружені французькі банки, що потерпіли через Крюґера величезні втрати. Стверджено теж, що Крюґер брав двічі гіпотечні позички на ті самі обєкти. З того приводу обманства Крюґера досягають величезної суми сто міліонів долярів.

Нема вже найменшого сумніву, що Крюґер сфальшував облігації італійської державної позички на суму поверх 300 шведських корон. Слідча влада перевела ще раз докладну ревізію його концерну. В особистому кабінеті Крюґера найшли у скритках, уміщених у меблях, звинені в рульони фальшиві облігації італійської позич-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. К[...]ТНЯ 1932.

МИХАЙЛО ДРАҐАН. 2)

Традиція і поступ у національному мистецтві.

Чи треба повороту до давнини? — Архитвори нашої архітектури і нужденні копії.— Звязок із минувшиною.

Розуміється, коли за творення нового мистецтва візьметься не далекозорий творець, а амбітний сарака, тоді новий „напрямок" скінчиться на ньому самому або на невеличкому гуртові прихильників. Великий творець дає великі ідеї, які охоплюють ціле мистецтво і перебудовують на нових підставах.

З того теоретичного схематичного викладу справи можна зміркувати, що для мистецтва національні ознакиназверх це другорядна справа, а першорядна справа мистецькі проблеми. Навпаки внутрішні расові ознаки грають велику ролю, бо доводять творців до проблем. Але тих расових прикмет мистецтва не можна протеґувати в творчости, бо вони замітні щойно загалом у збірній творчости даної нації. І коли тепер хочемо, щоби наше мистецтво стануло до рівворядної співпраці з мистецтвами інших народів, то ясно, що треба засвоїти собі його засоби. Національні артисти, замкнені в собі і що стоять осторонь, хочби як прославлені у своїй батьківщині у загальному розвиткові мистецтва не матимуть значіння. І коли ми обстоюємо конечну потребу для нашого мистецтва іти з поступом европейського мистецтва — то робимо це не з байдужости для злободенних національних справ, а з вищої національної конечности. Що всетаки сміливі пориви наших мистців не є безнадійні, доказом низка уже відомих і цінених в Европі українських мистецьких імен.

Якже розуміти пропаґований свідомий поворот в українськім мистецтві до традиційного мистецтва? Чи є потреба цього повороту? На прикладі Новаківського ми бачили на виставках, що він не пішов за традиціями українського мистецтва, але за Европою, від імпресіонізму до експресіонізму. Ще в більшій мірі це сталося з нашими мистцями, що пробувають на Заході. А навіть мистецтво М. Бутовича, що стовідсотково зберігає українську тематику, в дійсності в більшій мірі европейське як традиційно-українське. Значить самі мистці не відчувають потреби повороту. Принагідні спроби деяких мистців, як виявилось, були маловдатні. І так довго вони будуть маловартні, доки вони будуть випливати з безкритичного захоплення формами давнього мистецтва, або з раціональних мотивів охоти прислужитись політичним чи іншим потребам, а не потребам чисто мистецьким. Бо чи може бути мистецька потреба робити ще раз те саме, що вже було зроблене? Та ще й так зроблене, що годі йому дорівняти! Уважати европейські прикмети нашого мистецтва за нещастя — це груба помилка.

Мистцеві не можна заборонити шукати, чого він собі захоче в нашім минулім мистецтві, але так-же само має він право іти і черпати, де він буде уважати за відповідне до Італії, Китаю, Японії, до Франції, до мурииського примітиву, до Мексику, до мистецтва дитини, чи до мистецтва божевільних, бо мистецький доробок поодиноких народів є спільним доробком цілого людства. Минуле мистецтво треба використовувати для сучасного, але не продовжувати силоміць старі традиції. Завданням живучого покоління є творити нові традиції, а не обмежуватись до старих. А коли нині всяке мистецтво щораз більше набирає прикмет всесвітніх і вселюдських, то українське мистецтво мусить із цим фактом рахуватись.

Ми нині цінимо і захоплюємося нашою візантійщиною, нашим ренесансом і бароком, чому? А тому, що це було мистецтво з великою духовою напругою, що шукаючи нового вислову для свого часу зривало звязки з минулим. І власне це зривання з минулим зробило його великим.

Пригадаймо собі наше малярство XVII. в. в іконостасах Рогатинськім, Львівськім Святопятницькім, Скитськім-Богородчанськім, Деревляно-Волицькім і інших. Вся краса їх в намаганні зірвати з візантійщиною. Чому нпр. катедра св. Юра у Львові належить до найкращих рококових будівель в Европі, а для нашого мистецтва це просто неоцінений архітектурний скарб? Власне тому, що вона була просто вивозом попереднього нашого мистецтва, сотворена людиню з Европи і вихованою на тогочаснім міжнароднім европейськім мистецтві. Те саме з ранішою Волоською церквою і корняктівською вежею.

З другого боку всі свідомо, на холодно збудовані речі, це порожні формою і змістом твори. Чому нпр. ідучи попри каменицю „Дністра" кожний любитель мистецтва ледви не сплюне? А що вже говорити про ту безліч церков у візантійсько-романськім стилю одного нашого архітекта, на які просто дивитись не можна спокійно. Чому „величавий" „ґотицький" костел св. Магдалини у Львові це у мистецтві остання дурниця і груба помилка, якої нині вже ніхто не може заперечити? Таж там є тої традиції на 100 відсотків!

Бо мистецький твір мусить бути наповнений живим актуальним змістом, а не сконструований розумовим міркуванням. Не виправдають його в останнім випадку ніякі, хочби не знати які високі патріотичні завдання. Мистецький твір мусить бути у першій мірі мистецьким твором, а такий виростає лише з психольоґічної потреби даного часу і для даного часу. А яку, він крім цього службу зробить, чи радше до якої цілі його відтак використають це для *мистецтва* більш як байдуже.

Та всеж коли ми нині з перспективи віків

кн. Папір до фальсифікатів виконали на приказ Крюгера, який особисто доглядав фабрикації. Облігації були видруковані в графічних заведеннях Крюгера. Він не затягав до книг фальшиних облігацій, тільки послугувався ними при переговорах з банкирами. Старався викликати враження, що його концерн робить умову з італійським урядом, який насілав покищо власні облігації, а незабаром видержавить Крюгерові сірниковий монополь. В цілій Швеції панує велике обурення, що людина, якою край чванився, показалася обманцем.

Провідник шведських соціялістів Гансен оголосив у штокгольмській пресі, що Івар Крюгер симпатизував з комуністами і позичив шведському комуністичному щоденникові „Фолькетс Дагблят" 135.000 корон.

В останньому часі повідомляють, що в кабінеті Крюгера найдено сфальшований контракт, зроблений ніби між Крюгером і б. еспанським диктатором ген. Прімо де Рівера, на основі якого за позичку 150 міл. пезетів признано Крюгерові сірниковий монополь в Еспанії.

——o——

Економічне життя Волині.

(Кореспонденція з Волині).

Економічна туберкульоза.

Наші попередження, що кріза на Волині переходить у господарську катастрофу, здійснилися. Характер цієї катастрофи важко окреслити, навіть і порівняти з іншими подібними моментами. Часи війни, окупації більшовизму, інфляції? Ні. Сьогоднішня господарська катастрофа Волині має цілковито інші риси.

Часи війни й революції були подібні до операції здорового організму; натомість Волинь сьогодні це виснажений туберкульозою недужий. Десять років Волинь обезкровлювалася чи пак — обезгрошівлювалася, десять років місцеве господарське життя було звязане, позбавлене руху.

І витворився своєрідний туберкульозний стан господарського організму. Економічне життя на очах вяне й гасне, вичерпується й завмирає.

Стан не безнадійний. Та страшні методи лікування й самі ліки. Коли економічний організм бється в конвульсіях, його вяжуть по руках і ногах, зачиняють усі щілини, через які моглоб проникнути свіже повітря і кличуть ріжних знахорів до нашіптування.

А збезсилення господарського організму йде все швидшим темпом.

Прояви господарської недуги.

Найхарактернішою рисою сьогоднішнього життя Волині є небувале безробіття, а особливо по селах. Золотий сьогодні дорожчий за колишні десять золотих. Наслідки цього явища такі: земля впала в ціні в 3—4 рази, а одночасно впали ціни на інше господарське добро — коні, корови, свині, кури і т. д.

В осени м. р., ратуючися від надмірного обтяження господарств, хлібороби на покриття боргів випродали збіжя по дешевій ціні, і тепер голодують та не мають чим засіяти поля. До цього причинилося зменшення сторонніх заробітків — у лісах, при будівлях і фірмануванні. Тепер ціни на збіжа, а особливо на жито, підскочили, і зубожілі хлібороби ще більше позбавлені можливости набути його на насіння й засіяти поля.

Наслідком буде те, що осінній урожай при недостачі натурального й штучних гноїв, дорогому насінню та низькій ціні на збір, буде ще більше дефіцитовим, ніж минулорічний.

У цих умовинах оплачування кредитів, позичок і приватних боргів під цей час є річчю виключеною, але й в осени буде неможливою. Наслідки цього стану для кредитових установ страшні. Не кращі й для торговлі.

Випродаж худоби, брак гною, обдовження рільних господарств, наростання відсотків на борги й видатків на коморників і екзекуторів — при спадку цін на живий інвентар і продукти — швидко понижуть культурний рівень сільських господарств, а значить і майбутню їхню дохідність.

Словом, похила площа, по якій усе котиться вниз.

Прояви господарсько-суспільні.

Внаслідок недуги цілого господарського організму наступають помітні зміни в суспільному житі. Як далеко підуть ці зміни, покищо годі сказати.

Голод, що заглянув до селянських хат широко-розчиненими очима жаху, є головним чинником цих суспільних змін. Поважні господарі обертаються в жебраків або й злодіїв; дороги переповнені мандруючими збірачами даними з голодних сіл; власність перестає бути тим, чим була досі; крадіж, злодій, вязниця вже не роблять колишнього враження; голод приносить зі собою з одного боку деморалізацію, а з другого — тиф.

По селах вештаються прохачі й не лише свої, але й з дальших місць Польщі. Чим далі, тим гірше, брутальніше вони поводяться з пригніченими хліборобами: самі оглядають комори, замовляють собі їжу, ліжко, подушки і т. д. Своєрідний більшовизм. А при цьому своєю агітацією політичного характеру часто вливають отрую в селянські душі.

Є факти божевілля під впливом градобиття й повної господарської руїни. В деяких місцях Ковельщини голодні люди дійшли до меж, за якими може бути лише голод, як напр., у „гміні" Велицькій. Голодний тиф щораз змінюється на Ковельщині й деяких інших місцях.

Крадіжі харчових продуктів зростають і вже нікого не дивують. В деяких місцях Волинського Полісся (на Луччині) харчових злодіїв поблажливо називають „коморниками". Ці крадіжі не доходять до судів, бо жадні суди не булиб у силі розглянути такої кількости справ.

На ґрунті катастрофи й зневіри жирують деякі обманці — ріжні ворожбити, знахорі й інш. Один такий „ворожбит", що не міг прожити жебрацтвом, вивіз кілька фір збіжа з одного заможнішого села (на Костопільщині), коли почав „ворожити"...

Способи ратунку.

Для тверезого обєктивного обсерватора перебігу господарської туберкульози на північно-західних землях (Волині й Поліссі) ясно, що від цієї недуги нема інших ліків, як сили самої природи: самозбереження, самодіяльність, природне упрощення життя, свобода руху й праці та спасенні проміння духової волі при цій праці. Словом — **вільний, овіяний надійним настроєм саморятунок.**

Цих умовин власне нема. І тому годі передбачити, у що виллється тут господарська недуга. Є лише де-які познаки, а передовсім познаки своєрідного більшовизму духа й практики, які заслугують на спеціяльний розгляд.

Щож торкається способів ратунку недужого господарського організму, то покищо маємо способи лише чисто „казьонного", бюрократичного характеру всумішку з поломаними політичними лініями.

Але це окреме питання. **Senex.**

——o——

поглянемо обєктивно і докладно аналізуючим оком на наш ранесанс, барок, рококо, — то побачимо, що без огляду на рішуче зривання з минулим, ці мистецтва все таки виказують звязки з минулим. Як це можливе? Це тому, що творці цього мистецтва жили на Україні і нові мистецькі форми перепустили через фільтр своєї української душі, значить його зукраїнізували. Подібно була справа з візантиком і бароком і всяким іншим мистецтвом у всіх інших народів. Також само справа з найновішим мистецтвом. І воно на Україні не може бути не українське, а проте щоб його засвоїти треба зірвати з тим, що було.

Але треба тямити, що мистець зриваючи навіть з усім світом, ніколи не може зірвати зі собою. А його індивідуальність не вискакує як Афродита Зевесові з голови, але є вислідом у фізичнім відношенні складників попередніх поколінь, а в духовім у великій мірі загального рівня культури, в якім ця індивідуальність приходить на світ. Культура-ж, як відомо, все звязана нерозривними тисячними ланцюгами з минувшиною. До останку зірвати з минувшиною неможливо, але щоб іти вперед все таки треба ті ланцюги, що нас вяжуть з минулим і не пускають іти вперед, зривати. На тім засновується ідея розвою і поступу.

Голоси вдоволеної і незорієнтованої в тих справах публики не можуть входити занадто в гру. Публика, а навіть мистецька критика, з виїмком критиків на рівні творців мистецтва, ніколи не потрафить своїми евентуальними вказівками завернути дійсних творців із їх, ними самими визначених, шляхів, бож вона ніколи не може бути свідоміша в мистецьких справах від передових творців мистецтва. Завданням публики є лише навчитися любити мистецтво, щоб здобувати з нього для себе користи. Не завсіди [illegible] легко. Але чим труднійше прийде, [illegible] тим користь більша.

(Докінчення буде.)

„Відгук перепису перед судом".

Пояснення у звязку з заміткою про неприсутність на розправі оборонця.

У 82. числі „Діла" з 15. ц. м., у звіті з судової салі п. н. „Відгук перепису перед судом", наприкінці була згадка про те, що оборонець обвинуваченого селянина Івана Барана (справа здогадних зловживань при переписі населення) адв. д-р В. Старосольський, другу половину розправи був неприсутній на салі й тому не заявився до внеску прокуратора на відложення розправи; д-рові В. Старосольському закинено там теж, що через його неприсутність обвинувачений не міг найти в ньому підтримки, коли хотів заявлятися до зізнань свідків.

У звязку з цією заміткою довідуємося про деякі подробиці, які опрокидують наші закиди й виправдують д-ра В. Старосольського.

Річ у тому, що розправу обвинуваченого Івана Барана розписано на $^{1}/_{2}$11 рано, а на 1 год. попол. в іншій салі іншу розправу, апеляційну, в якій д-р В. Старосольський виступав теж оборонцем. Тому д-р В. Старосольський просив возьного, щоби повідомив його, коли розпічнеться та друга, пізніша, розправа.

Справа обв. Івана Барана процедурально мусіла бути відложена тому, що не явився найважніший свідок, Гриць Луків. Оборонець рахувався з цим фактом згори і тому заздалегідь поставив внесок переслухати присутніх свідків та відчитати їх зізнання при слідуючій розправі, на що погодився і прокуратор. Після 1-ої год. судовий возьний повідомив оборонця, що згадана апеляційна розправа вже розпочалася, куди й вийшов оборонець. В той час частина найважніших свідків із справи Івана Барана вже була переслухана і вони самі настільки виразно заперечили актові обвинувачення, що запити оборонця були зовсім зайві. Розправа закінчилася так, як це оборонець передбачував — її відложенням; сталося це вмедовзі після виходу оборонця, про що його негайно повідомив возьний.

Це вияснення містимо дуже радо, зазначуючи, що наш судовий справоздавець ані часопис „Діло" не кермувалися злою волею супроти д-ра Вол. Старосольського, якого високо шанують, як відомого громадянина, вченого й знаменитого правника.

Рільничий протестаційний страйк.

В міністерстві праці у Варшаві відбулося 14. ц. м. знову засідання мирової комісії, що мала устійнити умовини праці й платні в рільництві на 1932-3 рік. Представники дідичів заявилися, як відомо, вже на попередньому засіданні за обниженням платні і це домагання підтримували й тепер. Заступники робітничих організацій заявили, що домагання дідичів неоправдане, бо ціни на рільничі продукти в порівнанні з минулим роком зросли. Крім того великі земельні власники дістали від міністерства скарбу значні полекші в сплачуванні податків. Тому нема найменшої підстави до обниження платні. З причини непримирного становища дідичів до мирової збірної умови не прийшло, отже згідно зі законом платні рільних робітників на цей рік має устійнити надзвичайна мирова комісія.

З огляду на те, що дідичі переведуть свої домагання також у надзвичайній мировій комісії, союзи рільничих організацій рішили розпочати вже в понеділок, 18. ц. м. рільничий протестаційний страйк.

Проти жидівської кольонізації в Палестині.

Арабський банк в Палестині, що фінансує кредитову акцію серед арабських рільників і підтримує викуп землі з жидівських рук, поширив свою діяльність. Екзекутива останнього мусулманського конґресу в Палестині звернулася до мусулманських країв за фінансовою підтримкою до Арабського Банку. Королі Єгипту і Геджасу визначили вже фонди на ту ціль. Одночасно екзекутива цього конґресу розпочала акцію проти признання 5.000 віз для нових жидівських кольоністів і проти сіоністичного проєкту оголошення автономії тих округ Палестини, де жиди творять значний процент населення. Проєкт жидівської автономії в Палестині передбачує між іншим інтернаціоналізацію Єрусалиму, де населення мусулманське, жидівське і християнське користало би з однакових прав.

З природи й техніки.

Водні сили Східньої Галичини.

За дослідами Електрифікаційного Уряду в Варшаві виявилося, що у Східній Галичині найкраще можна вихіснувати водні сили рік: Сяну в місцевостях Ступосяни, Криве, Солина, Мичківці, Лукавиця (усі ці села лежать менше-більше між Лютовисками і Сяноком), Руське Село (біля Дубецька) і Красічин (на захід від Перемишля); Дністра в Униж́і (біля Чернелиці); Стрия в Кропивнику; Опору в Тишовниці (біля Синевідська); Свічі в Гошеві (біля Болехова); Лімниці в Сливках біля Перегінська; Прута в Делятині. Лише для трьох із вищенаведених місцевостей виготовили детайлічні проекти будови електрівень, а саме для Унижа на Дністрі, Тишовниці на Опорі і Мичковець на Сяні.

Виконаний ще перед війною інж. д-ром Лопушанським і інж. д-ром Помяновським проект електрівні біля Унижа на Дністрі (недалеко славного водного пластового табору „Чорноморців") передбачує спад води при помочі спеціяльно збудованої греблі і двох тунелів, що скорочували би на 25 кільометрів закрут Дністра, на 18,76 метрів. Тому, що в цьому місці в одній секунді перепливало би біля 120 шестистінних метрів робучої води, можна числити на справність 22.500 механічних коней. Ця електрівня мала була достарчати електричної струї для Львова, бориславського басейну, Чернівців і чимало менших міст, одначе виконанню проєкту переходила війна.

Другою щойно проектованою інж. д-ром Помяновським і проф. Ребоком електрівнею, де спадна вода має порушувати генератори електричної струї, є електрівня в Тишовниці над Опором (біля Синевідська). Пересічна справність цієї електричної стації обчислена на 8.000 коней, максимальна на 24.000 коней, одначе і цього проекту не зреалізували з причини браку капіталів. Проект каже про побільшення скількости води, яке можна осягнути в той спосіб, що воду можна збирати в спеціяльнім збірнику, а спад її збільшувати так, що можна випускати воду з робучого каналу не назад до Опору, а до ріки Стрия, себто дещо нижче.

Третьою електрівнею, що до половини вже побудована, є електрівня в Мичківцях над Сяном (на півд. схід від Ліська). При помочі греблі і спеціяльного тунелю, що скорочує закрут Сяну, одержують спад води на 13,60 метрів. Зваживши те, що в одній секунді перепливає тут 40 шестистінних метрів води, справність цієї електрівні буде рівна силі 5.000 коней. До 1924 р. акційна спілка „Електросян" виконала половину робіт, потрібних для збудування цієї електрівні, одначе з браку фондів припинила роботу. І цей проект вийшов від інж. д-ра Помяновського (за статею інж. Я. Стефановича „Джерела енергії західно-українських земель" у „Технічних Вістях", 2 ч. з 1932 р.).

Другий інтернаціональний конгрес світла.

Від 15. до 19. дня серпня ц. р. відбудеться в Копенгагені під протекторатом данського короля та під проводом начального лікаря фінзенівського інституту Акселя Рейна II. інтернаціональний конгрес світла (біольогія, біофізика і терапевтика).

Офіціяльно будуть там представники 26 держав. На деннім порядку конгресу є реферати та дискусії на такі теми: 1) Як пояснити вплив насвітлювання на туберкульозу? 2) Роля пігменту в біольогії та терапії насвітлювання. 3) Принципи та організація геліокліматичних дослідів у звязку з помірами суспільної гігієни. 4) Звіт Інтернаціонального Комітету для устійнення мірничої одиниці для ультрафіолетних промінів.

Учасники конгресу користуються всякими полекшами. Зголошення приймає: **Finseninstitutet, Strandboulevard, Copenhague.**

Інтернаціональний електричний конгрес.

Під протекторатом Інтернаціональної Електротехнічної Комісії відбудеться в Парижі від 4. до 12. дня липня ц. р. Інтернаціональний Електричний Конгрес. Він матиме 13 секцій, з яких найбільше зацікавлення викликують: секція електричної комунікації, електричного освітлення, електричних явищ високої частоти, радіольогії і електробіольогії. Досі зголосили на конгрес 225 рефератів. Зголошення на конгрес приймає: **M. R. deValbreuze, 134, Boulevard Hausmann, Paris.**

Я. Л.

Ювилей жіночої промислової кооперативи „Труд" у Львові.

В неділю 17. квітня ц. р. відбулося ювилейне свято львівської жіночої промислової кооперативи „Труд" з нагоди 30-тиліття її істнування. Свято було назначене на 5-ту годину пополудні. Почалось з деяким опізненням тому, що невеличка саля в „Народньому Домі" (побіч „Укр. Бесіди") була в 5-ій годині майже пуста. Перед год. 6-ою відкрила свято від Надзірної Ради „Труду" п-ні Ірена Павликовська вступною і привітною промовою. Вона й покликала до почесної президії перших діячок і основниць „Труду", а саме пані: Герміну Шухевичеву, О. Бачинську, Ґресякову і Панкевичеву, а крім того дир. Миколу Заячківського, як одного з основників і цінних дорадників „Труду". Над президіяльним столом висів портрет ідейного батька і фактичного основника цієї кооперативи пок. Василя Нагірного.

Після відкриття свята відчитала п-ні О. Бачинська протокол перших, основних загальних зборів кооперативи, на яких вона секретарювала. Приємно було слухати цей протокол сперед 30-ти років. Потім п-ні Ірена Павликовська відчитала цілу низку померших членів управ „Труду", що присутні вислухали стоячи. З черги прийшла до слова п-ні Олена Залізнякова, що виголосила обширний реферат про працю „Труду" за 30 літ.

Секретарка „Труду" п-ні Ір. Лежогубська відчитала цілу низку привітів від установ і приватних осіб. Після того виголосили привіти: посолка Мілена Рудницька від „Союзу Українок", п-ні Ліда Бурачинська від „Народнього Мистецтва" і від „Нової Хати", п-ні Фіґолева від перших учениць „Труду" і панна Садовська від теперішніх учениць фахової школи „Труду".

У святі взяли участь і дві представниці провінціональних „Трудів", а саме: з Жовкви і Ходорова. Тим і закінчилася офіціяльна частина свята.

Після того учасники засіли біля столів, де відбулась за чаєм мила товариська гутірка, що протягнулась до години 9-ої вечором.

У святі взяло участь 60 осіб, у тому третина мужчин. На 300 розісланих запрошень присутних було троха замало. На загал свято мало дуже поважний і діловий характер.

—o—

Розправа за вбивство студента у Вильні.

У Вильні відбувається розправа, що є епільогом протижидівських заворушень з листопада м. р. Обвинувачені: Ляйб Залкінд і Хаскель Огуз у вбивстві академика Вацлавського; студ. Вульфін обвинувачений в участи в збіговищі на тлі племінної ненависти. Обвинувачення двох перших основане на зізнаннях Лепковської, яка подала, що є студенткою. На розправу не прийшла, виправдуючись, що хора на рожу. Поліція спровадила її на розправу й виявилося, що вона не є хора й що не є студенткою. В зізнаннях моталася, тому прокуратор поставив внесення арештувати Лепковську за фальшиві зізнання та відступив від обвинувачення Залкінда й Огуза. Остала лише розправа проти Вульфіна. Того обтяжує якась Опоновичівна. Вона зізнала, що бачила як Вульфін стріляв і кидав каміння, а в слідстві не зізнала того, бо її не питали. Перехресними питаннями видобули з неї признання, що вперше бачила Вульфіна в якімсь домі тиждень після ексцесів і щойно тоді „сконструувала" собі перебіг тих подій.

Св. Полетацька 19-літня студентка університету каже, що пішла була до університету й під просекторію та не тому, щоби битися, лише тому, що чула, що там не пускають жидів, а як жидівка вважає своїм обовязком бути там, де жидів викидають. Бачила як Вульфіна били корпоранти. Потім поліцай вкинув його на фякра.

Зізнавало ще кілька свідків. На цьому покінчилося доказове поступовання. Потім промовляв прокуратор Янович. Після кількох слів він зімлів і впав на землю. Водою привели прокуратора до притомности і він докінчив промову.

Присуд проголосять у понеділок.

Другий день сензацій в комуністичному процесі.

У суботу у львівському комуністичному процесі зізнавав підкомісар поліції Задзельський, б. керманич комуністичного реферату у Львові (тепер керманич слідч. уряду в Новгородку). Він сказав, що торкається биття арештованих, то просив би, щоби предсідник ухиляв питання оборони. Предс.: Е, що то ні. Ви мене не можете вчити, що я маю ухиляти, а що ні. Дальше св. Задзельський зізнав, що обв. Єкель посилав йому записки, в яких просив, щоби приняв його на конфідента. Єкель зложив зізнання обширні зізнання та підписав їх.

Обв. Єкель заявляє на те, що це не його підпис і що він тоді не сидів у поліційнім арешті, лише в Бриґідках.

Предсідник ствердив на основі актів, що справді Єкеля 11. жовтня відставили були до Бриґідок.

Обор. д-р Аксер застеріг собі в імені Єкеля судове поступовання проти підком. Задзельського за обманство.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

ЗА ЛЕТЮЧКИ ПРОТИ ПІЛСУДСЬКОГО.

Польських академиків Льва Барца та Здз. Светліка арештували були у Львові під закидом поширювання летючок проти Пілсудського. В суботу 16. квітня їх випустили на волю. Вони обвинувачені в державній зраді та стануть перед судом присяглих 25. травня.

ГІНДЕНБУРҐ ПРО РОЗВЯЗАННЯ ГІТЛЄРІВСЬКИХ ВІДДІЛІВ.

Президент Гінденбурґ вислав мін. Ґренерові письмо, в якім каже, що 13. квітня підписав розпорядок про розвязання гітлєрівських відділів після того, як міністр зясував йому поважні труднощі політичного положення та після того, як міністр впевнив, що це необхідне для забезпеки авторитету держави, а вкінці тому, що за внесенням заявився весь уряд.

Тимчасом през. Гінденбурґ довідався, що в інших партіях є орґанізації, похожі на розвязані. Колиб це була правда, то і з тими орґанізаціями требаб поступити подібно. (Це торкається протифашистівських орґанізацій „Райхсбанер" і „Залізний Фронт").

ЗГОРІЛА КОРОЛ. ПАЛАТА В СІНАЯ.

Палата румунської королівської родини в Сіная згоріла до тла наслідком короткого зіпиття. Врятували лише трохи цінної обстановки. Згоріло багато мистецьких творів.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

МЕКДОНАЛЬД У ПАРИЖІ ТА ЖЕНЕВІ.

ЛЬОНДОН, 17. IV. ПАТ. Прем. Мекдональд по дорозі до Женеви поступить нині рано до Парижа. З Парижа поїде в четвер. Розмовлятиме на політ. теми з прем. Тардіє та мін. Фляндепом. У Женеві виголосить програмову промову на тему роззброєння, в якій предложить компромісове внесення між тезами Америки, Франції та Італії. Основи ці обговорить насамперед із прем. Тардіє.

ЛЄҐІОН ПРАЦІ ТА СПОРТУ.

БЕРЛІН, 17. IV. ПАТ. „Монтаґ Морґен" повідомляє, що мін. Ґренер іще ц. т. здійснить свій плян створення орґанізації молоді праці та спорту. Завданням тієї орґанізації буде зґрупувати безробітну молодь. У тій справі радитиме німецький кабінет і йтимуть переговори з політичними партіями, зі союзами Штальгельму, Райхсбанера та Союзом Німецької Молоді. Райхсбанер обіцяв уже Ґренерові піддержку.

ПІД ШАНГАЄМ ПОЧАЛИСЯ БОЇ.

МОСКВА, 17. IV. ПАТ. Більшовицькі джерела повідомляють, що під Шанґаєм почалася наново воєнна акція. Японці пішли наступом на північ від Лію-Го; піддержувала їх тяжка артилерія. Китайці відбили наступ. Готуються дальше до бою. Китайці відгороджуються кільчастим наелектризованим дротом.

КРЮҐЕР ФІНАНСУВАВ ГІТЛЄРА?

БЕРЛІН, 17. IV. ПАТ. Стокгольмський „Соціяльдемократен" повідомляє, будьто би між Крюґеровими паперами найшли м. і. два квіти, один на 5 міл. пезетів, підписаний б. королем Альфонсом, другий на 100.000 нім. марок, підписаний Гітлєром.

ЛІНДБЕРҐ ЗЛОЖИВ 100.000 ДОЛ.

НЮЙОРК. 17. IV. Вчора Ліндберґ даремне ждав заповідженої вістки, після одержання якої мав полетіли літаком на вказане місце, щоби відібрати дитину. При цьому мав виплатити бандитам 50.000 дол., а як повідомляють деякі часописи 100.000 дол. „Бруклин-Іґел" повідомляє, що Ліндберґ зложив у банку 100.000 дол., які мають виплатити після звороту дитини.

—o—

СПОРТ.

Поґонь І. Б. — Україна 3:2 (0-2).

Другі змагання сезону закінчилися знова незначною програною сильно відмолодженої дружини „України", яка виступила в складі: Бутель; Роман, Влодко; Олійник, Цимбала І., Цимбала II.; Підлісецький, Ґоцький І., Воробець, Ґоцький II. і Максимів. В першій половині сильна перевага „України", для якої ворота добули: в 26 м. Ґоцький І. з доброго подання брата і в 32 м. Роман з карного. В другій половині „Україна" заломилася фізично, що використала „Поґонь" і добула в рівних відступах часу 3 воріт. Суддював п. Процінський.

ЛІҐОВІ МИСТЕЦТВА.

ЛЬВІВ. Поґонь — Польонія 3:0 (1:0).
ВАРШАВА. Чорні — Варшавянка 1:0 (0:0).
СЄДЛЬЦІ. 22 пп. — Варта 3:2 (1:1).
КАТОВИЦІ. Рух — Краковія 1:1 (1:0)
КРАКІВ. Леґія — Висла 1:0 (0:0).
ЛОДЗЬ. ЛКС — Ґарбарня 1:1 (0:1).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. Олд Бой — Ґрафіка 3:0 (1:0).
ЛЬВІВ. Гасмонея — Рекорд 1:0 (0:0).

РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО РОЗВЯЗАННЯ ГІТЛЕРІВСЬКИХ ВІДДІЛІВ.

КОПЕНГАГА, 17. IV. „Політікен" повідомляє з Берліна, що Гренер рішився розвязати гітлерівські відділи після того, як викрито плян замаху. Плян цей передбачував викликання збройного конфлікту з Польщею та щоби гітлерівці масово вийшли до райхсвери, щоби перебрали владу, коли райхсвера буде занята на кордоні.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 792-?

— **Чи Ви бачили вже** нові весняні моделі на виставі в одинокому українському магазині взуття „КОМЕТА", Львів, Ринок 21? А до того ще і нечувано низькі ціни? 16—?

— **На карти „Рідної Школи", звільняючі від алькогольних напоїв з нагоди Різдва Хр.** зложили в зол. ВШ. Громадяни (-ки): з **Бібрки:** д-р Ярослав Дудикевич 5, д-р Дмитро Блавацький 5 д-р Іван Венґльовський 5, д-р Роман Кульчицький 5. дир. Роман Кулинич 5, дир. Іван Рисій 5, дир. Іван Гупало 3, дир. Іван Відоняк 3, Петро Панкевич 2, Ілля Коцюмбас 2. Громадяни **Угнова** через Кружок „Р. Ш." 10, з **Сянока:** о. Малко Теодор 3, Іван Белей 3, по 2 зол.: Волод. Чайківський, о. Мик. Головач, Микола Цар, о. Мих. Гентиш-Яниш, Людвик Клапоущак, Михайло Хлопік, Болеслав Шулякевич, д-р Василь Блавацький, д-р Франц Коковський, д-р Микола Бажалук, д-р Степан Ванчицький, Осип Кічковський, о. Степан Ференц, Іван Флюнт, д-р Володимир Каранович, мр. Омелян Маціїнський; 1 особа 1 зол.; з Пельної: Юрій Мізь 5, о. Ярослав Савчак 3; Петро Добровецький — Риманів — 2; о. Алексій Середович — Токарня — 2; о. Петро Андрейчик — Військо — 2; Новоселиці — одно особа 1 зол.

— **Як фабрикують політичний замах.** У Вікні пов. Скалат стрілив перед двома тижнями Олекса Метельський з револьвера до Василя Затирки, маючи, як це знаємо з достовірного джерела, з ним особисті порахунки. Поліція зробила з того намірене вбивство з наказу УВО чи ОУН й арештувала у Вікні Якова Пришляка, Осипа Шуста, Осипа Гильчака й Гаврила Метельського та кількох свідоміщих громадян з Луки Малої, Товстого, Кута і Бірок Малих. Арештованих перевезли до тернопільської тюрми і слідство шукає в цій справі політичного підкладу.

— **Львівська хроніка.** На доручення слідчого судді поліція арештувала Діонізa Мигуловича, торговельного агента, який будучи інкасентом вуглевої фірми „Сілезіяна", спроневірив на її шкоду 20.000 зол. — На вул. Ягайлонській переїхало авто 7-літну дівчинку, ранячи її тяжко. Шофер утік.

— **Ще справа Ґорґонової.** Розправа Ґорґонової, як відомо, визначена на 25. квітня. Оборонець Ґорґонової вніс просьбу, умотивовану ореченням клініки, щоби розправу відложити, бо Ґорґонова є в 4. місяці вагітности. Тепер іще лікар-інтерніст має ствердити, чи стан здоровля обвинуваченої настільки небезпечний, що розправу треба би відложити.

— **Дрібні вісти.** Коло Запитова пов. Львів згинув під колесами потягу 70-літній жебрак Іван Грицик з Яричова Нового. — В Потуторах пов. Бережани отроївся Яків Лапунька, власник крамниці. — З причини перебудови мосту на лінії Тернопіль—Стрий рух потягів на відтинку Криве—Потутори буде припинений від 25. квітня до 7. травня. — В околицях Венеції впали великі сніги. Лютує буря. — Еспанській соц.-демократичній партії грозить заломання. Вона має 200.000 членів. — Безробітних у Швеції 168 тисяч. Минулого року було 41.500.

— **Самогубства.** У Львові в „Сеськім" готелі намагалася втроїти 28-літня Гессе. Причина: кохання. — При вул. Вибрановського повісився 45-літній кімнатний маляр Файгт. Причина: безробіття.

— **Повінь на Поліссі.** Стихійна катастрофа повені навістила Полісся. Південна частина великого поліського повіту стоїть під водою. Багато мостів і гребель зірваних. Багато сіл залято. Телеграфічна й телефонічна комунікація перервані. В Давидгородку 23 вулиці опинилися під водою. Розміри повені не знані від 50 років.

— **Поліціянт застрілив селянку.** До Парищa пов. Надвірна прийшов 8. ц. м. постеруновий Щепан Ягодзінський, щоби забрати від господаря Василя Батира дерево, яке він мав зрубати в лісі на шкоду Михайла Глинчака з Велесниці. Самого Василя Батира не застали, тільки його жінку й тещу Катерину Рудак. Жінки не хотіли видати дерева, впевнюючи, що воно з їх ліса, й сіли на то дерево. Тоді постеруновий Ягодзінський стрілив до Катерини Рудак у груди, наслідком чого вона незабаром умерла. В цілій околиці цей факт викликав величезне обурення.

ВІДГУКИ ДНЯ.

За онучу збили бучу.

Люблю гокей на леді, але не люблю, як хтось обмовляє гокеїстів. Гокеїст весь час на совгах (і то на острих!), весь час на леді (і то на слизькім!), то й не диво, коли посовгнеться нераз трохи, чи навіть дуже. Звичайний смертельник без совгів і без леду посовгнеться, впаде, а то й карк зломить!

Як нам усім відомо репрезентація польського гокею на леді їздила на змагання до Лейк Плесід в Америці. Їздила вона не по тріюмфи, бо цього ніхто не мав права від неї вимагати, але для пропаганди і це їй сяк-так удалося. Адже американські часописи ще й тепер гудять про її гостинні виступи, популяризуючи в той спосіб і дружину і край, з якого вона походить.

Як я вже вище згадував, гокеїст може легко посовгнутися. Але не треба зараз робити з цього крик, бо посовгнувся — встане, а не встане — крик однако нічого не поможе.

Ось що подає „Іл. Курер Цодзенни" за американським часописом „Дзєннік Зедночени":

„A my, znając dokładnie całą sprawę, śmiemy powiedzieć, że zarząd drużyny hokejowej naraził nas tu w Chicago (a i gdzieindziej także) na **wstyd.**

Після такого вступу кожний сподівається почути справді якісь тяжкі закиди на адресу гокейових олімпійців.

А тимчасом

— **Rachunki hotelowe i restauracyjne nie uregulowane, długi zaciągnięte nie popłacone, zapłata za prace różne nie wyrównana.**

Велика річ. Кілька дурних рахунків, чи інших зобовязань. Видно не ставало грошей. А зрештою — не можна робити кілька робіт нараз: робили пропаганду, довги і враження, а ще вимагати від них вирівнування рахунків!?

— **Był i inny wstyd, bo hokeiści narazili Polonję w Chicago na zarzut niepunktualności i braku manier dobrych.**

В XX. столітті, в демократичній „Бізнесії" звертати увагу на манери, то вже далебі смішно.

— **Na wizytę u majora miasta spóźnili się o 35 minut, sądząc widocznie, że major w Chicago równa się wójtowi z Pipidówki.**

Зовсім не дивуюся. Що там якийсь майор з Шікаго! Ще якби полковник, то розумію, але майор!? Війт з Піпідуфкі то знов не така мала фігура. Наскільки собі пригадую Піпідуфка не буде далі від Вежхославіц.

— **Na obiad wydany na ich cześć przez Rotary Club spóźnili się o 55 minut i przybyli po obiedzie, bo się na czas (12.10 w obiad) zebrać nie mogli.**

Спізнилися і незнання доброго тону!? Саме до доброго тону належить спізнитися. Але я цікавий, чи належить до доброго тону зісти все без запрошених гостей! Адже можна було кільканацять шницлів всадити до братрури і дати голодним хлопцям осібно. Спізнення на прошені обіди, це не якесь нечуване диво. Французький композитор Равель підчас свого побуту в Варшаві зовсім не прийшов на банкет, який уладили в його честь. А все таки чекали на нього більше як 55 мінут і не пообідавши розійшлися.

— **Obecnie Polacy wstydzić się muszą, że ich na zarzuty niepunktualności naraził klub z Polski.**

Переборщена вражливість. За неточність Равеля французи навіть не думають стидатися.

— **A Komitet Olimpijski w Nowym Jorku milczy jak zaklęty.**

Цікаво, що має комітет робити?! Я сам мовчав би на їх місці.

— **A ludzie pytają się, co to za drużyna, że nie uregulowawszy rachunków wyjechała?**

Дивно. Олімпійці були більш як місяць за океаном, їздили по ріжних містах і місточках, а ще є там люди, які питають, що то за дружина! Репрезентаційна — от хто!

Так виглядають у світлі критики ті нібито страшні прогріхи гокеїстів. Вони смішно малі, може навіть менші, як успіхи. Чогож робити стільки галасу?!

Один одинокий закид міг би видержати критику. Це справа „позички" кількох канадійців на місце слабих „старокраєвих" грачів. Конкретно: Коли грач Матерський ще плив кораблем, то вже грав у Ню-Йорку і дав брамку, а грач Сабінський дав другу, не опускаючи шпитального ліжка.

Воно не таке кариґідне, як незрозуміле. Матеріялізація духа?.. Гіпнотизм?.. Суґестія?!. Не знаю!

Хіба психо-графольоґ Шіллер - Школьнік міг би це розяснити!

Галактіон Чіпка.

Кредитові пропозиції Союзу Народів

На засіданні Ради Союзу Народів 15. ц. м. приняли пропозиції, предложені фінансовим комітетом в справі кредиту для Австрії, Мадярщини і Болгарії, при чому зажадали від Австрії, щоби не переводила на своїх залізницях ніяких дальших інвестицій. Щодо Мадярщини Рада Союзу зажадала значної редукції державного бюджету та порозуміння зі закордонними вірителями щодо продовження мораторії. Болгарії запропонували редукцію оплат на рахунок заграничних позичок до вересня ц. р. Греція може дістати позичку у висоті 10 міліонів долярів на довінчення розпочатих робіт коло наводнення при чому будуть вдержані на один рік оплати процентів від закордонних позичок, однак грецький уряд має наперед порозумітися зі своїми вірителями. Такому полагодженню справи опротивився рішучо Венізельос, заявляючи, що Греція потребує найменше 50 міліонів долярів при рівночасному вдержанню сплачування процентів на 5 років. Під іншими умовинами Греція не може користати з фінансової допомоги Союзу Народів.

—o—

— **Після вбивства місіонарки.** Слідство з справи вбитої у Варшаві в домі баптистів місіонарки Мотової ведуть дальше. В руці вбитої найшли трохи довгого закровавленого волосся. Виявилося, що це волосся не Мотової. Мотова жила скромно, хоч діставала гроші від свояків із Америки, бо всі ощадности роздавала вбогим. Шафу Мотової поліція застала розбиту, таксамо деревляну касетку, що в ній вбита держала гроші.

— **Селяни грабують збіже.** На Радянській Білоруси більшовицька влада пораться з весняними засівами, як повідомляють знад границі. З Мінська та інших міст привозять самоходи збіже до складів сільських колективів. Коло села Селище біля Лобойська ограбили транспорт збіжа із трьох вантажних самоходів. Грабували голодні селяни, що бушують по дорогах.

— **Вулькани в Арґентині вибухають.** З Буенос Айрес повідомляють про нові вибухи вульканів у північній Арґентині. Між іншими почав вибухати вулькан Ляс Заніяс у провінції Сальта, який вважали вигаслим. Мешканці місцевости Хікоана у підніжжя вулькану втекли перед градом каміння, яке викидає вулькан. На простор кількох миль земля потріскала. В південній Арґентині відозвався вулькан Ляс Веґуас, загрожуючи мешканцям місцевостей Квіліно і Ля Ріоя.

З листів до Редакції.

Вельмишановний Пане Редакторе.

Підчас мого побуту поза Львовом довідався я з „Діла" і „Нового Часу", що на розправі акад. д-ра К. Студинського проти п. Постолюка і Редакції „Діла" мец. д-р М. Глушкевич поставив внесок, щоби мене переслухати на обставину, **„що так серед еміґрантів, як теж і в Редакції „Червоної Калини" мав Юрченко опінію людини, що є на услугах поліції".**

Щоби баламуцтво не ширилося, уважаю своїм обовязком подати до публичного відома: 1) ніколи не пробував я провірити, яку опінію має п. Юрченко серед еміґрантів; 2) ніколи не балакав я з редакторами „Червоної Калини" про особу п. Юрченка, а тим самим не можу знати, що вони думають про етичну вартість автора соловецьких споминів.

З глибокою пошаною

М. Струтинський.

Львів, 16. квітня 1932.

Літературний куток.

ВІЛЬГЕЛЬМ БУШ.

16. квітня минуло 100 літ від народин славного колись ілюстратора гумористичного журналу „Флiґенде Блеттер" Вільгельма Буша. Книжечки з його ілюстраціями та віршами залишились досі одною з найсолодших лектур шкільної дітвори. Навіть старші, коли випадково візьмуть до рук „Макса та Моріца", „Мишку" або „Теплу ванну" забувають за свій вік і заходяться дитячим реготом. Буш своїми свідомо наївними карикатурами створив майже окремий тип гумору, якого представником стали „Флiґенде Блеттер".

Що має Буш спільного із літературою? Навіть німецькі історики літератури не знають досі, що з ним робити — чи брати поважно його невибагливі віршики, перетикані діялектичними формами та варваризмами. Не інакше стояла досі справа із його місцем в історії мистецтва. Щойно з такої формальної нагоди як його роковини, знавці мистецтва пригадують, що Буш залишив крім книжечок 800 малих олійних образів, 12 гіпсових різьб і безліч оригінальних рисункових нарисів. Тільки тому, що за його часів техніка відбиток на дереві була слабо розвинена, його репродукції в друку кривдили його справжній талант.

Буш залишив два томики своєї автобіографії „Те, що мене торкається“ і „Про себе, від мене“, що мають непересічні літературні прикмети.

Буш нагадує нам нераз своїм хистом розуміти психольоґію дитячого гумору нашого М. Бутовича. Оба вони залюбки вибирають собі як Пегаза хвіст якогонебудь із чудодійних звірів Мінхгавзена.

Ціла низка його гумористичних поем появилася у нашій мові перелицьована Ю. Шкрумеляком, Я. Вільшенком і Р. Завадовичем у Видавництві „Світ Дитини“, а саме: „Максим і Марко“, „Нечемне вороня“, „Бжоли“, „Веселі оповідання“, „Співомовки“, „Уперте теля“, „Збиточники у ванні“, „Хитрий Мехмет“, „Дядькова пімста“ та „Стрілець Тріска“.

—o—

З Нових книжок.

Т. Якимчук: „Недорічники“ „Бальзамінов“, „Остатні з роду Секачинських“, Акакій Хверопонтович і Стецко. (За Просвідом). Париж, березінь 1932. Ст. 52.

Не перший раз дістаємо до редакції книжечки цього автора. Від кільканайцяти літ живе він постійно у Парижі. За важко зароблені гроші вряди-годи друкує плоди власної Музи та фільольоґічні міркування. На обгортці книжечки читаємо „Кровавою працею пятидесяти пяти річного наймита Т. Якимчука“. Автор — жертва рідної мови. Від довгих літ вичитує він словник Грінченка та інші етноґрафічні матеріяли і вибирає із них чисто-народні слова, якими хоче заступити інші, запозичені з інших мов, споріднені з іншими мовами або трохи до них подібні. Т. Якимчук має силу таких своєумних слів, власний правопис із спеціяльними повидумуваними значками, щоби зберігти власні правила милозвучности української мови.

Поетичного хисту не має ні на макове зерно; даних до дискусії про розвиток мови та її шляхи ще менше; він самоук і наївне чудачище. Хтось десь сказав уже йому це і він смертельно вражений, видав у відповідь саме цих „Недорічників“. Лає своїх критиків аж серце кервавиться. „Недорічники“ щось ніби памфлет перетиканий такими фільольоґічними міркуваннями.

„Те, шчо гарно виплекалося в наших письменників минулого часомету, ми повинні шанувати, навіть зачислити до національної святобливости; всі думки красонаціональні, чи красполюдяні прилучімо до наших національних святосчів; але висловки написані недорічно з невміння, чи з недобачности, чи під примусом ворожої пихи, треба зукраїнсчити в найпершу можливість“...

Наприклад автор каже на віки вічні викинути такі слова як „успіх“ і заступити його словом „трап“ (до речі румунське), замість „помішник“ — треба казати челядник, жасмін — трандохил, конфітура — гемброз, павідло, тісточко — марципан, ластець; „земляк“ це в дійсності значить „подиб огидливий, скарбезний“ (що живе в землі) і до земляків належаться (!) „шняга, ропуха, борозняк, кіг, жук, черевляк, базюк, трухлячок, покидько і т. г.“

Та є теж у цій сумно-веселій книжечці справді цікаві слова, на жаль, досі невикористані літературною мовою, як нпр. принащадити, втіканщина, зачопувати, пахотить, просвітлянці, замотеличанці, допоможливий, непохитник, смоктун...

Та покладіть таких кілька слів поруч себе в одному реченні і маєте сущу „недорічність“. Автор непохитний у своїм „писмоплекальнім висловку“. Він пригадує на потіху, що „недорічність вибухала скрізь, навіть з голови найчільніших розумових постатів як наприклад Л. Толстой, Вольтер, Моліер, Шекспір, Ісус та Соломон“. Коли так, то вільно й „землякові“ Якимчукові бути недорічником.

м. р.

—o—

Дописи.

РУДКИ. **(Ще в справі орхестри на похороні).** Товариство „Сокіл“ у Комарні виправдувалося в ч. 72 „Діла“, що позволило своїй орхестрі грати на похороні Миколи Петрички в Коропужі, хоча місцевий парох і хор відмовилися взяти участь у похороні помершого „за його вороже відношення до церкви і руїнницьку роботу“. Вже редакція „Діла“ зробила до цього виправдання знак запиту. Микола Петричка був понад 30 літ знаною особою в рудецькім повіті, зразу як кацап-хрунь, прислужник графа Скарбка і з його руки член повітового виділу. Колиж по війні і цареславія і православія збанкротували, то він оснував зі своїми однодумцями в Коропужі першу комуністичну і безбожницьку ячейку. Ця ячейка збезчестила ц. р. на Йордан полонку на ставі і розбила ледяний хрест, ця ячейка знищила в Коропужі кооперативу і читальню „Просвіти“, підкопувала повагу о. Гринишина як пароха і вельми діяльного громадянина. Тому зрозуміло, що і парох і місцевий хор не могли взяти участи в похоронах. І похорони булиб минули без гомону, колиб не комарнянська орхестра, котра скликала своїми похоронними звуками ціле село. Але щож — шкода було звернути 40 зол.! — Подібна подія відбулась в іншім селі рудецького повіту. Умер гром. комісар, патентований хрунь. Він вислуговувався старості, „повятови“, державній поліції на шкоду громади, пив і нераз лежав у рові. При останніх соймових виборах громадськими форшпанами обїхав кільканацять сіл і агітував за одинкою. Виговорював несотворені річи на наших священиків, а особливо на свого пароха. За все те мав ласку у власть імущих. І вмер. Парох заявив родині, що поховає небіщика по християнськи звичайним похороном, без Служби Божої і надгробного слова, бо хоч він перед смертю висповідався, то за своє згіршуюче життя не заслуговує на величаві похорони. Пішла скарга до поліції і старости, староста прислав вічю перед похоронами визначного громадянина з тим, що коли священик небіщика не поховає з парадою, то зробить з того урядовий ужиток, що, мовляв, парох демонструє проти заслуженого для Польщі чоловіка, отже і проти Польщі. На сесії наказав війтам, щоб явилися на похоронах в комплеті. Парох уперся, що не послухає старости. На другий день приїхало пять фір з панами з Рудок на похорони: староста, референдар, секретар повітового виділу, бурмістр міста і т. д. і досить війтів-хрунів. Не помогли й особисті намови старости. Парох відправив звичайний похорон, а над гробом промовляв староста, коли вже парох з процесією віддалився. І щоб ви, люди добрі, сказали: Хто — на щастя вже по похороні — приїхав? Орхестра чит. „Просвіти“ із Загіря, одного з найсвідоміших сіл Рудеччини! Приїхали так пізно, бо торгувалися за заплату. Вже крайня пора зробити лад з тими похоронними — не весільними — орхестрами наших „Соколів“, „Просвіт“ і т. п.

Поінформований.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 16. IV. 1932 за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 23—24 сот., літру сметани 1·20 зол., копу яєць 3·30—3·40.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Понеділок, 18. IV. год. 7.30 „Люди в готелі“ (ціни попул.).

Вівторок 19. IV. год. 7.30 веч. „Чорне Ґето“ песа О' Неля (премієра).

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 18. IV. год. 7.30 „День його повороту“.

Вівторок 19. IV. год. 7.30 веч. „День його повороту“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Їх ексцеленція кохання“.
КАСІНО: „Вільні душі“.
КОПЕРНИК: „Любовна пригода“ (Марія Гльорі).
ЛЕВ: „Король Швейків“ (чеська звукова комедія з Гуг. Гасом).
МАРУСЕНЬКА: „Любовна пригода“ (Марія Гльорі).
МІРАЖ: „Дитина гріху“.
ОАЗА: „Гарольд держися“ (Г. Льойд).
ПАН: „Розведена“.
ПАЛЯС: „Гори в полумі“.
ПАСАЖ: нечинний.
ПРОМІНЬ: „Опир в опері“.
СОНЦЕ: „Останній роман“ (Ів. Петрович).
СТИЛЕВЕ: „Нібелюнги“, „Пімста Крімгільди“.
УТІХА: „Пат і Паташон як королі мод“. „Летун“ (Дж. Гольт).
ХИМЕРА: „Баль в опері“ (Ів Петрович).

—o—

Програма радіо.

Вівторок, 19. квітня 1932.

Кенігсберг (217,1) 20.25 „Князь Гомбург“ песа Кляйста. 21.45 Пісні, Вольф (бар.). **Мілано** (331,4) 20.45 „Теля ді Раньо“(„Павутиння“) оп. **Штрасбург** (345,2) 20.30 „Мірель“ оп. Ґуноа. **Льондон** (356,3) 20.45 „Бо Брюмель“ оп. **Штутгарт** (360,6) 21.00 Концерт. **Стокгольм** (435,4) 20.00 Пісні. **Рим** (441,2) 12.15, 20.45, 22.15 концерт. **Прага** (488,6) 15.30 Пісні, Зорка Слядка. **Будапешт** (550,5) 17.00 Мадярські пісні, 19.30 „Голяндець-скиталець“ оп. Вагнера. **Ленінград** (1000) 14.00, 18.00 Концерт, 18.30 Тр. з фільг. **Ослью** (1083) 20.00 Фінл. музика. **Москва** (1481) 10.00, 14.30, 17.30, 18.30 Концерт, 12.00, 16.00, 17.00 Літерат. трансм. **Париж** (1724,1) 12.55, 20.40, 22.10 Концерт, 18.40 Поп. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 19. квітня 1932.

11.45 Перегляд преси. 12.10, 14.55, 16.15, 19.35 Ґрамофон. 13.20, 22.50 Метеор. комунікат. 15.05 Госп. комунікат, біржа. 15.15 „Летунська хвилина“. 15.25, 16.20 Для матуристів (історія). 15.45 Комунікат для плавби та рибалок. 15.50 Для молодших дітей („Пригода Іванки в котиків“). 16.03 „Квітень, чура царівни весни“, 16.40 Ґрамофон і „Сільва рерум“. 17.10 „Великоміська хата й огороди“. 17.35 Симф. концерт. 18.50 Всячина. 19.15 Весела трансмісія. 19.30 Спорт. 19.45, 22.45 Прес. рад. денник. 20.00 „Чотири весни“(фейл.). 20.15 Попул. концерт. 21.30 „Кобзар із Кремони“ (авд. Фр. Копе). 22.00 Техн. скринька. 22.15 Скрипковий реціталь Едв. Затурецького. 23.00 Танкова музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.